

skatterna

1964 såg det faktiskt en smula hoppfullt ut för det skattebetalande svenska folket. Då offentliggjordes allmänna skatteberedningens förslag. Det syftade bl a till en omfördelning från direkt till indirekt skatt. Bakom stod företrädarna för LO, TCO och SACO, varför man kunde förvänta att huvudlinjerna skulle accepteras av riksdagen och skatteutvecklingen följaktligen äntligen ledas in i principiellt vettigare banor.

Så skedde inte. Visserligen infördes momsens – det skall gudarna veta. Men skrämmd av kritik från vänster inskränkte sig regeringen i övrigt till ett skattepolitiskt lappande, samtidigt som utdebiteringarna kontinuerligt ökade. Nu har vårt land det högsta skattetrycket bland OECD-länderna. Ifråga om de direkta skatterna är den höga positionen särskilt markerad.

I fjol genomfördes så en skattereform. »Det blir skattesänkning för två tredjedelar av alla inkomsttagare!», trumpetede en pressad regering ut i valrörelsen. Finansminister Sträng lade hela sin folkliga rondör i vågskålen för att framställa reformen i så trovärdig dager som möjligt. Men det hjälpte inte. Enligt en nyligen företagen SIFO-undersökning blev det inte två tredjedelar utan 29 procent som fick sänkt skatt. Sådan är verkligheten bakom de socialdemokratiska vallöftena, den verklighet som, enligt vad statsminister Palme sagt i ett ögonblick av klarsyn, är regeringens värsta fiende.

När detta skrivs arbetas det som bäst med budgeterna ute i kommunerna. Nya

skatthöjningar är att vänta, den genomsnittliga utdebiteringen hamnar sannolikt kring 25-kronorsstreck. Ändå har kommunernas skatteunderlag i år stigit med nästan 12 procent jämfört med 1970. Trots detta är de inte nöjda. De begär mer, ännu mer av medborgarnas inkomster. En av de negativa följderna av denna kommunala skatteaptit blir att betydande delar, måhända alltihop, av de löneökningar som uppnåddes i den senaste avtalsrörelsen tas omhand av myndigheterna. Hur mycket löntagarna än lyckas utvinna tycks det inte hjälpa – när stat och kommun genom inflation och skatthöjningar tagit sin tribut återstår föga eller intet för den enskilde.

Det är symptomatiskt att inte minst de stora tjänstemannaorganisationerna nu skärper tonen. SACO har sedan länge understrukit sambandet löner-skatter. Akademikerorganisationen har av LO kritiserats för att den beaktar den direkta skattens verkningar vid beräkningar av reallöneutvecklingen. LO har dock aldrig tvekat att själv ta hänsyn till de indirekta skatterna, trots att skillnaden mellan direkt och indirekt skatt snarast är teknisk. Det väsentliga är att det i båda fallen är fråga om skatt. Nyligen krävde också TCO ett nytt skattesystem och indexreglerade skatteskalor, alltså helt i enlighet med oppositionspartiernas krav.

Vi får också allt fler nyfattiga här i landet – människor med normala inkomster som inte klarar av alla utgifterna och följaktligen måste söka socialhjälp. Regeringen brukar skylla på de höga hyrorna. Det må vara att de är höga, delvis till följd av en felaktig bostadspolitik. Men skatterna är också så höga, vartill kommer att bostadsbidragen och barndaghemavgifterna är så konstruerade att marginalskatteeffekterna skärps ytterligare och motverkar hustruns lust och möjligheter att förvärvsarbeta.

Uppenbarligen kan vi inte längre fortsätta så här. Aldrig har svenska folket »under skatter dignat ner» som nu. Det måste sättas stopp för den här utvecklingen. Det är den enskilde som skall få glädje av löneökningarna, inte stat och kommun. Också de måste skära ner på sina utgifter. Också de måste i sin ekonomiska planering utgå från de resursökningar, som varje år står till förfogande, och sedan anpassa sina utgiftstegringar därefter.

En annan skattepolitik går att åstadkomma. Politik är att vilja, sade hr Palme en gång. Att hejda de offentliga utgiftsökningarna och därigenom möjliggöra en skattesänkning är också en viljesak.

Matti Haggström